

1 Charakteristika absolventa

1.1 Profil absolventa

Študijný odbor praktická sestra pripravuje zdravotníckych pracovníkov, ktorí sú spôsobilí vykonávať ošetrovateľské, asistentské a administratívne činnosti a úlohy v preventívnom, diagnostickom a liečebnom režime zdravotnej starostlivosti v zdravotníckych zariadeniach a sociálnych zariadeniach poskytujúcich ošetrovateľskú starostlivosť.

Náročnosť zdravotníckeho povolania si vyžaduje široký všeobecný rozhľad, rozsiahle a trvalé odborné a praktické zručnosti, osobnú zodpovednosť, čo kladie vysoké nároky na osobnostný rozvoj. Absolvent je schopný aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti v praxi, zorganizovať a zrealizovať pracovné aktivity a vyhodnotiť prácu svoju i svojich kolegov.

Dôležitou súčasťou profilu absolventa sú jeho vedomosti a spôsobilosti z oblasti starostlivosti o zdravie a jeho ochranu, z ošetrovateľskej starostlivosti, z oblasti administratívy a zdravotníckej dokumentácie a z oblasti bezpečnosti práce.

V správaní absolventa dominuje tolerancia, empatia, asertivita a prosociálne správanie. Absolvent je pripravený pracovať tvorivo samostatne i v tíme, v praktickej i teoretickej činnosti, je komunikatívny, zručný v nadväzovaní a sprostredkovaní kontaktov, má kultivované vystupovanie a prejavy. Vyznačuje sa vysokým stupňom sebaregulácie a sebakontroly, schopnosťou spolupráce. Má predpoklady na ďalší odborný, profesionálny i osobnostný rozvoj, inováciu práce i prehĺbovanie vedomostí a zručností a je naklonený a otvorený novým trendom a metódam v danej profesii.

Absolvent má mať pre kvalifikovaný výkon týchto činností potrebné všeobecné vzdelanie, znalosť cudzích jazykov a široký odborný profil. Má byť dostatočne adaptabilný aj v príbuzných odboroch, schopný aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti pri samostatnom riešení pracovných problémov, schopný pracovať v tíme, aktívne komunikovať a podieľať sa na organizácii a riadení pracoviska, sústavne sa vzdelávať, ovládať dôležité výkonové zručnosti, konať v súlade s právnymi normami spoločnosti a zásadami etiky a demokracie. Zároveň je schopný uplatňovať moderné metódy, technológie a štýl práce, logické myslenie, samostatnosť, zodpovednosť a iniciatívu. Absolvent je pripravovaný v súlade s medzinárodnými štandardami (jazykové, počítačové). Má predpoklady na ďalší odborný, profesionálny i osobnostný rozvoj, inováciu práce i prehĺbovanie vedomostí a zručností. Je naklonený a otvorený novým trendom a metódam v danej profesii. Absolvent má predpoklady

konať cieľavedome, rozvážne a rozhodne v súlade s právnymi predpismi spoločnosti, zásadami vlastenectva, humanizmu a demokracie. Predpokladá sa jeho schopnosť samostatného ďalšieho rozvoja a štúdia odboru na základe získaných vedomostí vo všeobecnovzdelávacích i odborných predmetoch. Príprava je zameraná aj na pomaturitné, vyššie odborné vzdelávanie a vysokoškolské štúdium.

Absolvent študijného odboru je pripravený:

- realizovať plánované výkony ošetrovateľskej starostlivosti v jednotlivých fázach ošetrovateľského procesu, hlavne pri uspokojovaní bio-psycho-sociálnych a spirituálnych potrieb chorého, v rámci svojich kompetencií,
- spolupracovať v diagnostickom a liečebnom režime všeobecnej a špecializovanej zdravotnej starostlivosti,
- podieľať sa na primárnej, sekundárnej a terciárnej prevencii,
- poskytovať odbornú prvú pomoc,
- vykonávať administratívne práce a pracovať s informačným systémom zdravotníckeho zariadenia.

Absolvent sa uplatní na všetkých úsekoch zdravotnej starostlivosti. Odbornou praxou a ďalším štúdiom si prehĺbuje a zvyšuje kvalifikáciu.

1.2 Kompetencie absolventa

Kľúčové kompetencie

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií ako základným orientačným nástrojom pre vymedzenie kľúčových kompetencií a v súlade so ŠVP boli vymedzené nasledovné kľúčové kompetencie:

a) Spôsobilosť konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Sú to spôsobilosti, ktoré sú základom pre ďalšie získavanie vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie. Patria sem schopnosti nevyhnutné pre cieľavedomé a zodpovedné riadenie a organizovanie svojho osobného, spoločenského a pracovného života. Jednotlivci si potrebujú vytvárať svoju osobnú identitu vo vzťahu k životným podmienkam, povolaniu, práci a životnému prostrediu, spoločenským normám, sociálnym a ekonomickým inštitúciám, robiť správne rozhodnutia, voľby, opatrenia a postupy. Tieto kompetencie sú veľmi úzko späté s osvojovaním si kultúry myslenia a poznávania.

Absolvent má:

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- určiť zdroje osobného a spoločenského života a ich očakávaný vývoj,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Sú to schopnosti, ktoré žiak získava za účelom aktívneho zapojenia sa do spoločnosti založenej na vedomostiach s jasným zmyslom pre vlastnú identitu a smer života, sebazdokonaľovanie a zvyšovanie výkonnosti, racionálneho a samostatného vzdelávania a učenia sa počas celého života, aktualizovania a udržiavania potrebnej základnej úrovne jazykových schopností, informačných a komunikačných zručností. Od žiaka sa vyžaduje efektívne využívať písaný a hovorený materinský a cudzí jazyk, disponovať s čitateľskou a matematickou gramotnosťou, prehodnocovať základné zručnosti.

Absolvent má:

- správne sa vyjadrovať v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- spoľahlivo sa vyjadrovať v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- kriticky hodnotiť získané informácie,
- formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Tieto schopnosti sa využívajú pri riadení medziľudských vzťahov, formovaní nových typov spolupráce. Sú to schopnosti, ktoré sa objavujú v náročnejších podmienkach, aj pri riešení problémov ľudí, ktorí sa nevedia zaradiť do spoločenského života. Žiaci musia byť schopní učiť sa, nažívať a pracovať nielen ako jednotlivci, ale v sociálne vyváženej skupine. Sú to teda schopnosti, ktoré na základe získaných vedomostí, sociálnych zručností, interkultúrnych kompetencií, postojov a hodnotovej orientácii umožňujú stanoviť jednoduché algoritmy na vyriešenie problémových úloh, javov a situácií a získané poznatky využívať v osobnom živote a povolani.

Absolvent má:

- prejaviť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- pozitívne motivovať seba a druhých,
- ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- konštruktívne diskutovať, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,
- identifikovať oblasť dohody a rozporu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- samostatne pracovať a riadiť práce v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,

- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

1.3 Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti

Absolvent má splniť tieto výkonové štandardy vedomostí (má poznať):

- základy latinčiny a medicínskej terminológie,
- základy anatómie, fyziológie a patológie človeka, prostredníctvom ktorých pochopí stavbu, funkciu, vývoj organizmu a chorobných procesov v ľudskom organizme,
- základy preventívnej medicíny, aby pochopil jednotu organizmu a prostredia v zdraví i v chorobe, aby pochopil princípy práce v septickom a aseptickom prostredí,
- organizáciu a právne aspekty starostlivosti v zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb,
- účinnú prvú pomoc pri úrazoch, stavoch ohrozujúcich život,
- osobnosť človeka vo vývoji, v zdraví a chorobe, zvlášť jeho prežívanie, správanie a konanie, poznať seba samého, metódy a prostriedky výchovného pôsobenia na človeka,
- zásady profesijnej komunikácie,
- základy sociológie, sociálnej starostlivosti a metód sociálnej práce ako predpokladu vnímania ľudí ako členov spoločnosti a vnímania sociálnych aspektov zdravotnej starostlivosti,
- základné atribúty zdravia, blaha a pohody, ich zachovania, upevňovania a obnovovania, a faktory, ktoré ovplyvňujú zdravotný stav,
- základné poznatky o systémových ochoreniach,
- základné princípy zdravotníckej etiky a etiky sociálnych služieb,
- bio-psycho-sociálne potreby a spôsob ich uspokojovania, základné metódy pozorovania a zbierania informácií o pacientovi v zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb,
- základy správnej výživy zdravého a chorého človeka,
- základné teoretické vedomosti o ošetrovateľských postupoch v starostlivosti o chorého,
- základné teoretické vedomosti o diagnostických a liečebných postupoch v zdravotnej starostlivosti o chorého,

- teoretické vedomosti o úprave prostredia a starostlivosti o pomôcky v zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb,
- spracovanie a vedenie administratívy vo všeobecnej rovine, ako aj vedenie dokumentácie v zdravotníctve.

b) Požadované zručnosti

Absolvent má splniť tieto **výkonové štandardy zručností** (musí byť schopný):

- dodržiavať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- zabezpečovať dodržiavanie bezpečného prostredia osoby vrátane diéťat'a a ochranu intimity pri poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti,
- poskytovať prvú pomoc podľa svojich odborných schopností a zabezpečiť ďalšiu odbornú pomoc.

Obväzový materiál a obväzová technika

- pripravovať pomôcky z obväzového materiálu,
- zhotovovať obväzy jednotlivých častí tela,
- zhotovovať bandáž dolných a horných končatín,
- spolupracovať s lekárom pri fixácii zlomenín.

Starostlivosť o pomôcky

- vykonávať mechanickú očistu, dezinfekciu a sterilizáciu pomôcok, prístrojov, nástrojov a zariadení,
- pripravovať dezinfekčné roztoky,
- správne manipulovať so sterilným materiálom,
- zabezpečovať hygienu prostredia.

Starostlivosť o posteľ a polohovanie pacienta

- realizovať starostlivosť o posteľ po prepustení pacienta,
- realizovať úpravu postele s pacientom, bez pacienta,
- manipulovať s pomôckami dopĺňujúcimi posteľ,
- zabezpečovať starostlivosť o posteľnú bielizeň,
- uložiť pacienta do požadovanej polohy,
- zabezpečovať prevenciu vzniku syndrómu z imobility polohovaním, nácvikom sedu, stoja a chôdze a používaním antidekubitových pomôcok.

Podávanie jedla pacientom

- podávať jedlo pacientom vrátane detí, okrem novorodencov,
- sledovať a zaznamenávať bilanciu tekutín,
- zabezpečovať dodržiavanie pitného režimu pacientom vrátane detí, okrem novorodencov,
- podávať stravu sondou,
- pripravovať a podávať liečebné čaje.

Hygienická starostlivosť o chorého

- zabezpečovať hygienickú starostlivosť o dospelého pacienta a dieťa, okrem novorodenca,
- vykonávať rannú a večernú toaletu a celkový kúpeľ,
- zabezpečovať umývanie vlasov, odvšivenie,
- zabezpečovať starostlivosť o dutinu ústnu, vrátane osobitnej starostlivosti,
- zabezpečovať starostlivosť o osobnú bielizeň pacienta,
- zabezpečovať špecifickú hygienickú starostlivosť o čiastočne a úplne imobilného pacienta,
- pripravovať operačné pole.

Vyprázdňovanie chorých

- zabezpečovať úkony súvisiace s vyprázdňovaním hrubého čreva a močového mechúra pacientom vrátane detí, okrem novorodencov,
- aplikovať klyzmu,
- zabezpečovať starostlivosť o kolostómie,
- zabezpečovať starostlivosť o permanentný močový katéter,
- asistovať pri cievkovaní.

Sledovanie a záznam fyziologických funkcií

- merať a zaznamenávať telesnú teplotu,
- merať a zaznamenávať dych,
- merať a zaznamenávať pulz,
- merať a zaznamenávať tlak krvi,
- merať výšku a hmotnosť dospelého a dieťaťa, merať obvod hlavy a hrudníka u dieťaťa,
- sledovať a zaznamenávať vyprázdňovania hrubého čreva a močového mechúra okrem novorodencov,
- zhotovovať EKG záznam.

Podávanie liečiv per os dospelým a deťom

- podávať lieky per os pacientom okrem novorodencom, zabezpečiť užitie liekov per os.

Odber biologického materiálu na vyšetrenie

- realizovať odber moču a stolice,
- realizovať odber krvi,
- realizovať výtery z rán a z telových dutín,
- realizovať odber spúta.

Aplikácia liečiv na kožu a do telových dutín

- aplikovať lieky na kožu a do telových dutín.

Aplikácia tepla a chladu

- aplikovať teplé a studené procedúry, zábaly, obklady, liečivé kúpele,
- aplikovať liečivé sedacie kúpele.

Aplikácia injekcií

- aplikovať subkutánne injekcie,
- aplikovať intramuskulárnu injekciu,
- zabezpečovať starostlivosť o periférnu kanylu,
- pripravovať a asistovať pri aplikácii intravenózných injekcií a infúzií.

Aplikácia liečiv cez dýchacie cesty

- zabezpečovať inhaláciu a podávať kyslík,
- odsávať nezaistené dýchacie cesty.

Preväzy rán

- realizovať jednoduché ošetrenie kože a preväzy rany,
- asistovať pri komplikovaných ošetreniach,
- vykonávať starostlivosť o drény a drenážne systémy.

Zabezpečovať starostlivosť o umierajúceho a mŕtve telo

- vykonávať starostlivosť o mŕtve telo.

Asistovať pri vizite

Psychosociálne aspekty ošetrovateľskej starostlivosti

- zabezpečovať zber informácií o potrebách pacienta a zaznamenávať pozorované javy do ošetrovateľskej dokumentácie,
- používať profesijnú komunikáciu,
- vykonávať základnú zdravotno-výchovnú činnosť primerane veku a zdravotnému stavu pacienta.

Administratíva a zdravotnícka dokumentácia

- podieľať sa na vedení dokumentácie: spojenej s príjmom, preložením a prepustením pacienta, s hospitalizáciou pacienta a prevádzkou oddelenia (indexovanie chorobopisov a pôrodopisov, príprava sprievodných lístkov, triedenie a zakladanie výsledkov vyšetrení a iné),
- zaznamenávať realizované výkony do dokumentácie,
- pracovať s informačným systémom pracoviska.

Absolvent pri ošetrovaní pacienta s vybraným ochorením má splniť tieto výkonové štandardy zručností (musí byť schopný):

- zisťovať mieru sebestačnosti a potrebu pomoci pacientovi vo vykonávaní sebaobslužných činností a aktivít denného života,
- zabezpečovať výchovu k sebestačnosti a nezávislosti,
- zaznamenávať odchýlky v potrebách do dokumentácie pacienta, navrhovať riešenia a ich realizáciu,
- podieľať sa na lekárskom diagnostickom pláne špecifickom pre jednotlivé oddelenia,
- plniť úlohy vyplývajúce z plánu ošetrovateľskej starostlivosti v rámci ošetrovateľského procesu – špecifickom pre jednotlivé oddelenia,
- zabezpečovať zdravotno-výchovnú činnosť, zabezpečiť poučenie pacienta o základnej starostlivosti súvisiacej s uspokojovaním jeho potrieb.

c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- morálno-etickým a humánnym prístupom k ľuďom, najmä k chorým, starým, telesne a psychicky postihnutým, vychádzajúc z lásky k človeku a snahy pomáhať mu, dokázať ho akceptovať a akceptovať jeho práva na individualizovanú starostlivosť, účasť na nej, zabezpečiť mu súkromie, byť schopný pochopiť ho, prejsť mu úctu, empatiu, útechu a

emocionálnu podporu, brať ohľad na jeho osobnosť,

- trpezlivosťou, vytrvalosťou, flexibilitou, kreativitou,
- komunikatívnosťou, priateľskosťou, prosociálnym správaním,
- spoľahlivosťou, presnosťou,
- primeraným sebahodnotením, sebadisciplínou,
- emocionálnou stabilitou,
- diskretnosťou a zodpovednosťou,
- iniciatívnosťou, adaptabilitou, tvorivosťou,
- asertívnosťou, altruizmom (mravný princíp spočívajúci na nezištnej službe iným ľuďom, v ochote obetovať pre ich dobro osobné záujmy),
- zvládaním záťažových životných situácií,
- schopnosťou pracovať v tíme i samostatne.